

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
สาขาวิชาศิลปศาสตร์

11112

เอกสารการสอนชุดวิชา

หน่วยที่ 1-7

วัฒนธรรมพื้นบ้านของไทย

THAI FOLK CULTURE

306.09593

ว1135

2555

ฉ.1 ฉ.2

ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	(3)
รายละเอียดชุดวิชา.....	(8)
วิธีการศึกษา.....	(9)
หน่วยที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้านของไทย.....	1-1
แผนการสอนประจำหน่วย.....	1-2
ตอนที่ 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน.....	1-4
เรื่องที่ 1.1.1 ความหมายของวัฒนธรรมและวัฒนธรรมพื้นบ้าน.....	1-5
เรื่องที่ 1.1.2 ลักษณะของวัฒนธรรมพื้นบ้าน.....	1-9
เรื่องที่ 1.1.3 ประเภทของวัฒนธรรมพื้นบ้าน.....	1-14
ตอนที่ 1.2 ที่มา ความสำคัญ และคุณค่าของวัฒนธรรมพื้นบ้าน.....	1-18
เรื่องที่ 1.2.1 ที่มาของวัฒนธรรมพื้นบ้าน.....	1-19
เรื่องที่ 1.2.2 ความสำคัญและคุณค่าของวัฒนธรรมพื้นบ้าน.....	1-24
บรรณานุกรม.....	1-28
หน่วยที่ 2 ความเชื่อและพิธีกรรม.....	2-1
แผนการสอนประจำหน่วย.....	2-2
ตอนที่ 2.1 ความเชื่อ.....	2-4
เรื่องที่ 2.1.1 นิยาม ลักษณะ และความสำคัญของความเชื่อ.....	2-5
เรื่องที่ 2.1.2 สมุฏฐานที่ก่อให้เกิดความเชื่อ.....	2-8
เรื่องที่ 2.1.3 อิทธิพลของความเชื่อ.....	2-15
ตอนที่ 2.2 พิธีกรรม.....	2-17
เรื่องที่ 2.2.1 นิยาม ลักษณะ และความสำคัญของพิธีกรรม.....	2-18
เรื่องที่ 2.2.2 องค์ประกอบของพิธีกรรม.....	2-20
เรื่องที่ 2.2.3 สมุฏฐานที่ก่อให้เกิดพิธีกรรม.....	2-22
เรื่องที่ 2.2.4 ประเภทของพิธีกรรม.....	2-25
เรื่องที่ 2.2.5 ผลดีของพิธีกรรม.....	2-30
ตอนที่ 2.3 สัญลักษณ์ : การสื่อเนื้อหาของความเชื่อและพิธีกรรม.....	2-32
เรื่องที่ 2.3.1 สัญลักษณ์ และความหมายการสื่อเนื้อหาของความเชื่อ.....	2-33
เรื่องที่ 2.3.2 ความเชื่อในคติและการดำเนินชีวิตของคนไทย.....	2-41
เรื่องที่ 2.3.3 ความเชื่อที่ปรากฏในประเพณี.....	2-43
บรรณานุกรม.....	2-45

หน่วยที่ 3 ภาษาถิ่นในวัฒนธรรมไทย.....	3-1
แผนการสอนประจำหน่วย.....	3-2
ตอนที่ 3.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาษา ตระกูลภาษา และภาษาถิ่น.....	3-4
เรื่องที่ 3.1.1 ภาษา และตระกูลภาษา.....	3-5
เรื่องที่ 3.1.2 ภาษาถิ่น.....	3-7
เรื่องที่ 3.1.3 ภาษาถิ่นวัฒนธรรม.....	3-9
ตอนที่ 3.2 ตระกูลภาษาในวัฒนธรรมไทย.....	3-13
เรื่องที่ 3.2.1 ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต.....	3-14
เรื่องที่ 3.2.2 ตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก.....	3-18
เรื่องที่ 3.2.3 ตระกูลภาษาออสโตรเนเซียน.....	3-22
เรื่องที่ 3.2.4 ตระกูลภาษาไทย.....	3-25
ตอนที่ 3.3 ภาษาถิ่นไทยในวัฒนธรรมไทย.....	3-31
เรื่องที่ 3.3.1 ภาษาไทยถิ่นเหนือ.....	3-32
เรื่องที่ 3.3.2 ภาษาไทยถิ่นอีสาน.....	3-35
เรื่องที่ 3.3.3 ภาษาไทยถิ่นกลาง.....	3-39
เรื่องที่ 3.3.4 ภาษาไทยถิ่นใต้.....	3-43
บรรณานุกรม.....	3-45
หน่วยที่ 4 ปริศนาคำทายของไทย.....	4-1
แผนการสอนประจำหน่วย.....	4-2
ตอนที่ 4.1 แนวคิดเกี่ยวกับปริศนาคำทายของไทย.....	4-4
เรื่องที่ 4.1.1 ความหมายและลักษณะของปริศนาคำทาย.....	4-5
เรื่องที่ 4.1.2 ประเภทของปริศนาคำทาย.....	4-6
เรื่องที่ 4.1.3 คุณค่าของปริศนาคำทาย.....	4-8
ตอนที่ 4.2 ปริศนาคำทายในห้องถิ่นไทย.....	4-13
เรื่องที่ 4.2.1 ปริศนาคำทายในห้องถิ่นภาคเหนือ.....	4-14
เรื่องที่ 4.2.2 ปริศนาคำทายในห้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	4-21
เรื่องที่ 4.2.3 ปริศนาคำทายในห้องถิ่นภาคกลาง.....	4-27
เรื่องที่ 4.2.4 ปริศนาคำทายในห้องถิ่นภาคใต้.....	4-40
บรรณานุกรม.....	4-46

หน่วยที่ 5 ภาษิตสำนวนไทย.....	5-1
แผนการสอนประจำหน่วย	5-2
ตอนที่ 5.1 ความรู้เกี่ยวกับภาษิตสำนวนไทย	5-4
เรื่องที่ 5.1.1 ความหมายของภาษิตสำนวน	5-5
เรื่องที่ 5.1.2 ที่มาของภาษิตสำนวน	5-7
เรื่องที่ 5.1.3 รูปแบบของภาษิตสำนวน	5-9
ตอนที่ 5.2 ภาพวัฒนธรรมในภาษิตสำนวนไทย	5-12
เรื่องที่ 5.2.1 บ้านเรือนและสภาพแวดล้อม	5-13
เรื่องที่ 5.2.2 การดำเนินชีวิต	5-17
เรื่องที่ 5.2.3 นิสัยและพฤติกรรมของคนไทย	5-23
ตอนที่ 5.3 ภาษิตสำนวนในภาคต่างๆ	5-31
เรื่องที่ 5.3.1 ภาษิตสำนวนภาคเหนือ	5-32
เรื่องที่ 5.3.2 ภาษิตสำนวนภาคอีสาน	5-36
เรื่องที่ 5.3.3 ภาษิตสำนวนภาคกลาง.....	5-38
เรื่องที่ 5.3.4 ภาษิตสำนวนภาคใต้.....	5-41
บรรณานุกรม	5-45
หน่วยที่ 6 นิทานพื้นบ้าน	6-1
แผนการสอนประจำหน่วย	6-2
ตอนที่ 6.1 ความหมาย ลักษณะและประเภทของนิทานพื้นบ้าน	6-6
เรื่องที่ 6.1.1 ความหมายและลักษณะของนิทานพื้นบ้าน.....	6-7
เรื่องที่ 6.1.2 ประเภทและที่มาของนิทานพื้นบ้าน	6-15
ตอนที่ 6.2 นิทานพื้นบ้านภาคต่างๆ ของไทย	6-22
เรื่องที่ 6.2.1 นิทานพื้นบ้านภาคเหนือ.....	6-24
เรื่องที่ 6.2.2 นิทานพื้นบ้านภาคอีสาน	6-32
เรื่องที่ 6.2.3 นิทานพื้นบ้านภาคกลาง	6-41
เรื่องที่ 6.2.4 นิทานพื้นบ้านภาคใต้.....	6-51
ตอนที่ 6.3 นิทานพื้นบ้านกับสังคมและวัฒนธรรมพื้นบ้านประเภทอื่นๆ.....	6-59
เรื่องที่ 6.3.1 ความสัมพันธ์ของนิทานพื้นบ้านกับสังคม	6-60
เรื่องที่ 6.3.2 ความสัมพันธ์ของนิทานพื้นบ้านกับวัฒนธรรมประเภทอื่นๆ.....	6-57
บรรณานุกรม	6-76

หน่วยที่ 7 เพลงพื้นบ้าน.....	7-1
แผนการสอนประจำหน่วย.....	7-2
ตอนที่ 7.1 ความหมาย ลักษณะและความสำคัญของเพลงพื้นบ้าน.....	7-4
เรื่องที่ 7.1.1 ความหมาย และลักษณะของเพลงพื้นบ้าน.....	7-5
เรื่องที่ 7.1.2 ความสำคัญของเพลงพื้นบ้าน.....	7-15
ตอนที่ 7.2 ความเป็นมาและประเภทของเพลงพื้นบ้าน.....	7-19
เรื่องที่ 7.2.1 ความเป็นมาของเพลงพื้นบ้าน.....	7-20
เรื่องที่ 7.2.2 ประเภทของเพลงพื้นบ้าน.....	7-23
ตอนที่ 7.3 เพลงพื้นบ้านของไทย.....	7-28
เรื่องที่ 7.3.1 เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ.....	7-29
เรื่องที่ 7.3.2 เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน.....	7-33
เรื่องที่ 7.3.3 เพลงพื้นบ้านภาคกลาง.....	7-41
เรื่องที่ 7.3.4 เพลงพื้นบ้านภาคใต้.....	7-50
บรรณานุกรม.....	7-56